

(इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णयाचा मराठी भाषेत अनुवाद)

(१९९७) १ एस.सी.आर. ३७७

पंजाब राज्य आणि इतर

- विरुद्ध-

हरणाम सिंग आणि इतर

जानेवारी १७, १९९७

[न्यायमूर्ती रामास्वामी आणि न्यायमूर्ती एस. सागीर अहमद]

सेवा कायदा:

ज्येष्ठ -शिक्षक-जिल्हा मंडळ आणि जिल्हा परिषद शाळा -सरकारने ताब्यात घेतले- - ताबा पत्राच्या अटीनुसार - नव्याने प्रवेश करणारे म्हणून मानल्या जाणाऱ्या - उच्च न्यायालयाने असे मत व्यक्त केले की अशा शिक्षकांनी केलेली पूर्वीची सेवा ज्येष्ठता आणि इतर लाभांच्या उद्देशाने मोजली जाईल. अपील केल्यावर, असे समजण्यात येईल कि ताबा पत्रात नमूद केलेल्या अटीनुसार, पूर्वीची सेवा संपुष्टात आली-निवृत्तिवेतनासह कोणत्याही लाभासाठी मागील सेवा विचारात घेण्याचा अधिकार नाही.

पंजाब राज्य - विरुद्ध - देव दत्त कौशल, [१९९५] सप ४ एस. सी. सी. ७४८, वर अवलंबून.

दिवाणी अपील अधिकारिता :- दिवाणी अपील क्रमांक. ४४४/१९९७

सी. डब्ल्यू. पी. क्रमांक ५९९०/१९९५ मधील पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयाच्या दिनांक १३.९.९५ रोजीच्या न्यायनिर्णय आणि आदेशावरून.

अपीलकर्त्यासाठी:-एच. एस. मुंजराल आणि मनोज स्वरूप.

उत्तरवादींसाठी :- कंवर अश्वनी, हरनाम सिंग, जे. एस. अत्री आणि नंदलाल कुमार
न्यायालयाचा पुढील आदेश पारित करण्यात आला.

अनुमति मंजूर .

विशेष परवानगीद्वारे हि अपील पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयाच्या १३

सप्टेंबर १९९५ रोजीच्या रिट याचिका क्रमांक.५५९०/९५ मध्ये दिलेल्या न्यायनिर्णयावरून उद्भवते.

मान्य केलेली स्थिती अशी आहे की पंजाब मधील जिल्हा मंडळे आणि जिल्हा परिषदांमध्ये १९५७-५८ या वर्षात उत्तरवादी रेखाचित्र शिक्षक म्हणून सेवेत रुजू झाले.या शाळा पंजाब सरकारने जिल्हा मंडळे आणि जिल्हा परिषदांकडून ताब्यात घेतल्या होत्या. ताब्यात घेतांना, ताब्यात घेण्याच्या विलेखमध्ये नमूद केलेल्या दोन अटी होत्या:-

" ३. शाळेतील कर्मचारीवर्गांना शासकीय सेवेत घेण्यास शासन बांधील राहणार नाही आणि त्यांच्यापैकी ज्यांना ते योग्य समजतील अशा लोकांना सरकारी सेवेत घेण्यास सरकार पूर्ण विवेकबुद्धीने बांधील असेल. (शासकीय).

४. आधीच्या खंड अंतर्गत सरकारने सरकारी सेवेत घेतलेल्या कर्मचारीवर्गांना सरकारी सेवेत नव्याने प्रवेश केलेले सदस्य मानले जाईल आणि उपरोक्त शाळेतील त्यांच्या पूर्वीच्या सेवेचे कोणतेही श्रेय त्यांना दिले जाणार नाही आणि त्यांचे ज्येष्ठत्व त्याउलट असेल. त्यानुसार जुन्या सरकारी कर्मचाऱ्याला बरखास्त केले जाईल."

त्यामुळे प्रश्न असा आहे की, जिल्हा मंडळे आणि जिल्हा परिषदांमध्ये उत्तरवादी/पूर्वीच्या शिक्षकांनी केलेली पूर्वीची सेवा ज्येष्ठत्व आणि इतर लाभांच्या उद्देशाने मोजली जाईल, असा न्यायालयाचा दृष्टिकोन कायद्याने योग्य आहे का ?उपरोक्त कलमे खंड लक्षात घेता, हे मुबलकपणे स्पष्ट होईल की विद्यमान सदस्यांपैकी कोणालाही सेवेत घेण्याचा विवेक सरकारला देण्यात आला आहे आणि तसे घेतले तर हे विद्यमान सरकारी कर्मचाऱ्यांच्या तुलनेत सरकारी सेवेत नव्याने प्रवेश करणारे म्हणून मानले जातील .मंडळे आणि जिल्हा परिषदेद्वारे चालवल्या जाणाऱ्या शाळा सरकारी कर्मचाऱ्यांच्या आणि नवप्रवेशी सेवेच्या शर्ती रक्षण करण्यासाठी उपरोक्त अटींसह सरकारी शाळा म्हणून ताब्यात घेतल्या आहेत असा निष्कर्ष काढणे वाजवी ठरेल.अशा परिस्थितीत, सरकारने ताब्यात घेतलेल्या पूर्वीच्या जिल्हा परिषद किंवा मंडळात काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना पदभार स्वीकारण्याच्या तारखेपासून सरकारी कर्मचारीवर्ग नव्याने प्रवेश करणारे म्हणून मानले जाईल. त्यामुळे त्यांनी पूर्वी केलेली सेवा ज्येष्ठता इत्यादींसाठी गणली जाणार नाही. हे देखील स्पष्ट होईल की जोपर्यंत पदभार

स्वीकारताना जी कर्मचाऱ्यांच्या पूर्वीच्या सेवेस सरकारी सेवेखालील सेवेचा भाग मानण्याची अट नसेल, तोपर्यंत ती गणली जाणार नाही. दुसऱ्या शब्दांत, ते ताब्यात घेण्याच्या अटींच्या अधीन असेल.

हा वाद आता एकसंध राहिलेला नाही. अशाच परिस्थितीत, पंजाब राज्य -विरुद्ध देव. दत्ता कौशल, [१९९५] सप. ४ एस. सी. सी. ७४८ मधील प्रकरणातील या न्यायालयाने या प्रश्नाचा स्पष्टपणे विचार केला आणि असे म्हटले की:

" खाजगी महाविद्यालयात मिळणाऱ्या सेवेच्या शर्तीनुसार उत्तरवादीला कोणत्याही निवृत्तिवेतनाचा हक्क नव्हता. जर महाविद्यालय सरकारने ताब्यात घेतले नसते आणि ते नियमित तत्वावर निवृत्त झाले, तर ते कोणत्याही निवृत्तिवेतनास पात्र ठरले नसते. तो केवळ अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीसाठी पात्र होता. केवळ सरकारी सेवेखालीच निवृत्तिवेतन दिले जाते. परंतु असे निवृत्तिवेतन केवळ तेव्हाच उपलब्ध आहे जेव्हा एखादा कर्मचारी सरकारच्या अंतर्गत दहा वर्षांची सेवा देतो. आता बक्षीसपत्रात असे म्हटले जात नाही की निवृत्तिवेतनाच्या उद्देशाने महाविद्यालयात खाजगी कर्मचारी व्यवस्थापनाखाली असताना केलेली सेवा देखील मोजली जाईल. याउलट, त्यात असे म्हटले आहे की सरकार जबाबदार राहणार नाही आणि महाविद्यालयाचा ताबा घेण्यापूर्वीच्या कालावधीसाठी कोणतेही दायित्व स्वीकारणार नाही आणि अशा सर्व जबाबदाऱ्या महाविद्यालयाच्या कर्मचारी व्यवस्थापन समितीकडून मंजूर केल्या जातील-- म्हणजे महाविद्यालयाचा ताबा घेण्याच्या तारखेला, उत्तरवादीला महाविद्यालयाच्या तत्कालीन कर्मचारी व्यवस्थापनाने अंशदायी भविष्य निर्वाह निधी देण्याचा हक्क होता. "

वरील कायदेशीर स्थिती लक्षात घेता, पक्षकारांना ताबा पत्रात निर्दिष्ट केलेल्या अटींनुसार नियंत्रित केले जाते. आधी नमूद केल्याप्रमाणे, त्यांना नव्याने प्रवेश करणारे मानले जावेत, या अटी नमूद केल्या आहेत. दुसऱ्या शब्दांत, पूर्वीची सेवा संपुष्टात आली आहे आणि त्यामुळे त्यांना निवृत्तिवेतनासह कोणत्याही लाभांसाठी पूर्वीची सेवा विचारात घेण्याचा अधिकार नाही.

तदनुसार अपील मंजूर करण्यात आली आहे. परिणामी रिट याचिका फेटाळली . खर्चा बाबत कोणताही आदेश नाही.

जी. एन.

अपील मंजूर

अस्वीकरण

"या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या / तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरिता वापर करता येणार नाही. तसेच, इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरीता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणीकरिता वैध मानला जाईल."